

Visitasedrag

ved visitasen i Kongsberg og Sandsver, 28. november 2021

Ved biskop Jan Otto Myrseth

INNLEDNING

Kjare venner

Endelig – p tredje forsok – lot det seg gjore  gjennomfore den planlagte visitasen i Kongsberg og Sandsver, etter to koronautsetteler. Jeg vil takke for fine visitas dager, for et spennende og variert program, og for interessante rapporter som jeg fikk anledning til  studere i forkant.

En visitas gir en anledning til  stanse opp og reflektere over kirkens plass i samfunnet og menighetenes daglige arbeid, og sammen drofte malsettinger og strategier.

Visitasen er en sentral del av biskopens oppgave og tilsynsansvar. Ifolge Visitasreglementet er formålet  stotte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjore kirkens nerver synlig i lokalsamfunnet. Det er en hovedsak for biskopen  inspirere til frimodighet og fornyelse.

I forberedelsene og underveis i visitasen har jeg hatt god hjelp av medarbeiderne p bispedommekontoret, og ikke minst prost Roar Tonnessen og kirkefagsjef Michael Onsrud. En serlig takk til dem!

KIRKE I EN NY TID

Den forrige visitasen i Kongsberg var i 2006 og i Sandsver i 2009, men i denne omgang er det alle menighetene i Kongsberg kommune som visiteres under ett. Kongsberg har 27 723 innbyggere (pr 2020), og 18752 av disse er medlemmer i Den norske kirke. Det vil si at cirka 68 % av innbyggerne i Kongsberg kommune er kirkemedlemmer. Godt og vel 10 % av befolkningen er medlemmer i andre tros- og livssynssamfunn, og ca 20 % er ikke medlemmer i noe tros- eller livssynssamfunn. Ogs Kongsberg preges i kende grad av  vere et mangfoldssamfunn, men midt i dette lever Den norske kirke som lokalsamfunnets største religiose aktor og største medlemsorganisasjon, med en visjon om  gi erfaringer av mer himmel p jord.

Kirkens viktigste oppgave er  forkynne og formidle evangeliet til alle mennesker, og bygge menigheter som tilbyr fellesskap, mening og omsorg. Tallene forteller oss at oppslutningen om kirken faller p flere omrader, og i rene som kommer m kirken hele tiden vurdere hvordan den arbeider, prioriterer og samhandler. Det er ikke selvsagt at offentlige bevilgninger til kirken vil bli opprettholdt p samme niv, og dette utfordrer oss til  synliggjore kirkens bidrag i samfunnet og menneskers liv i alle lokalsamfunn. Vi kan ikke regne med at alle vet hvor mye diakonalt arbeid som drives i regi av kirken, hvor mye barne- og ungdomsarbeid som foregar eller hvor mye kirkene brukes som kulturarena og kulturaktor.

KOMMUNE OG LOKALSAMFUNN

Det er veldig gledelig  legge merke til det gode samarbeidet mellom kirke og kommune. Bde ordforer Kari Anne Sand og radmenn Wenche Grindrud har vert til stede p flere av visitasens programposter, og under mtet med kommunens ledelse drofte vi hvordan kirke og kommune ogs i fortsettelsen kan samarbeide til beste for de som bor her. Det er en klar forventning fra kommunens side at kirken skal vere en betydningsfull aktor i lokalsamfunnet, og i trad med Grunnlovens paragraf 16 ivareta sitt samfunnsoppdrag som Norges folkekirke. Denne visitasen har for meg igjen understreket hvor viktig det er at kirken star i en aktiv dialog med samfunnet og omformulerer Jesu sporsmal i evangeliet: «Hva vil

du jeg skal gjøre for deg?» og retter det mot lokalsamfunnet på denne måten: «Hva kan kirken gjøre her?»»

Det gjorde stort inntrykk på hele landet å se hvordan kirken igjen ble et naturlig samlingssted da tragedien rammet byen for noen uker siden. Mange søkte til kirken for å finne håp og trøst. Under sørgegudstjenesten ble det tydelig at hele lokalsamfunnet står sammen når det utenkelige skjer, og sammen slo dere ring om de sørgende og de hardest rammede.

KIRKEBYGGENE OG KIRKEGÅRDENE

Kongsberg kirkelige fellesråd har ansvar for 6 kirkebygg og et gravkapell. To av dem, Efteløt og Hedenstad, er middelalderkirker, Kongsberg kirke er fra 1700-tallet, og så er det tre kirker bygget på 1800-tallet. I rapporten fra fellesrådet er det bemerket at kirkebyggene til sammen er 2390 år, så her er det mye historie og kulturarv å ta vare på. Det pågår omfattende restaureringsarbeid på Efteløt og Hedenstad kirker, hovedsakelig finansiert gjennom låneopptak med lånegaranti fra Kongsberg kommune, i tillegg til statlige tilskudd.

Kongsberg kirke er et unikt kirkebygg og har vært under restaurering i om lag ti år. Dette arbeidet vil måtte pågå i mange år, og det vil alltid være vedlikeholdsbehov. Bygget er i seg selv en fantastisk ressurs, men er også ganske ressurskrevende. Det er utfordrende å gjøre endringer som er tilpasset de behov som kirken har for sitt arbeid i dag. Kirken er en viktig kulturformidler, gjennom åpen kirke, omvisninger året rundt og samarbeid med kulturskolen om blant annet den kulturelle skolesekken for 6.-klassingene.

Efteløt kirke er Kongsbergs eldste bygg, og målet er at kirken skal være på ordinært vedlikeholdsnivå i 2024, etter at tiltaksplanen basert på tilstandsanalysen fra 2013 er fullført. I disse dager pågår arbeidet med å installere nytt 22 stemmers orgel fra Ryde & Berg. Planen er at dette skal innvies i slutten av februar.

Hedenstad kirke får i inneværende år nytt tak, og til neste år vil ytterveggene pusses opp, og kirken vil få ny farge, en mørkere rødfarge, i tråd med Riksantikvarens føringer.

For Tuft, Komnes og Jondalen kirker står arbeid med universell utforming på planen de nærmeste årene.

Det er kirkegårder ved alle kirkene, og Fellesrådet har vedtatt at det skal etableres navnet minnelund på alle gravplassene i kommunen, med unntak av gravplassen ved Næringsparken. Dette har tatt lenger tid enn forventet, og man har opplevd at godkjenningsprosessen har vært i overkant detaljorientert. Den navnedde minnelunden på Hedenstad kirkegård ligger fint plassert på en liten høyde på den utvidede delen og ble tatt i bruk sommeren 2021. På Tuft ble minnelunden tatt i bruk i 2020.

Kongsberg gravlund ble etablert i 1973 og har to kapeller, ett med 150 sitteplasser og det andre med 25. Kapellene er livssynsnytrale. Her ble det etablert navnet minnelund i 2015 og anonym urnelund i 2014.

Kirketjenerne og de ansatte ved gravlunden er svært stolte over kirkene og kirkegårdene sine og gjør en viktig jobb i møte med mennesker i både glede og sorg, på søndager så vel som hverdager. Kirkegårdene er viktige møteplasser, og de kirkelig ansatte er opptatt av å møte alle besøkende på en vennlig, imøtekommende og tjenende måte.

KIRKELIG BEMANNING

For å få bedre innsikt i hvordan det er å være medarbeider i den lokale kirken hadde jeg satt av to dager i forrige uke til samtaler med de ansatte i begge arbeidsgiverlinjer. Disse samtalene ga meg et bilde av svært motiverte medarbeidere, og det slo meg at mange ga uttrykk for hvor meningsfullt det er å

arbeide i kirken. Selv om det er ulike utfordringer i hverdagen, er den grunnleggende trivselen et svært godt utgangspunkt. Flere av medarbeiderne ga uttrykk for at de har verdens beste jobb!

Et godt arbeidsfellesskap der man bekrefter og oppmuntrer hverandre er et kjempegodt utgangspunkt for trivsel, arbeidsglede og kreativitet!

På tirsdag fikk jeg møte alle de kirkelig ansatte i hele fellesrådsområdet, og samlingen i Efteløt menighetshus ga meg et godt innblikk i både gledene og utfordringene som de ansatte står overfor i hverdagen. Det samarbeides godt både i Sandsværmenshetene og i Kongsberg og Jondalen, og ved flere anledninger i løpet av denne uka har vi drøftet hvordan dette kan utvides, slik at ressursene kan utnyttes best mulig. Jeg oppfordrer dere til å jobbe videre med dette for øye.

Når Oddvar Etnestad på nyåret slutter som kirkeverge og en ny skal ansettes, er det naturlig å gjøre en analyse av behovene i organisasjonen og se på ansvarsfordeling, stillingsbeskrivelser, rutiner og kompetansebehov. Kirkevergen har signalisert at det er behov for å styrke de administrative ressursene, og Fellesrådet har arbeidet med en løsning som jeg håper dere kan få på plass. Dette handler også om å tydeliggjøre og styrke personalledelsen, og legge bedre til rette for et robust og godt arbeidsmiljø i stabene.

Det har både sine fordeler og ulemper å ha to staber. På veien videre håper jeg dere kan lete oppfinnsomt etter hva det er tjenlig å samordne eller samarbeide om, og bli enige om hva det er viktig å ta hensyn til ut fra de lokale forhold.

Jeg forestiller meg at det er et potensiale for å samordne administrative oppgaver mellom de to kirkekontorene, for å unngå unødvendig dobbeltarbeid. Selv om administrative funksjoner i større grad samles, vil medarbeiderne like fullt kunne være tilgjengelige for menighetens medlemmer både i byen og i Sandsvær.

I møtet med menighetsrådene tirsdag kveld skjønte jeg at det er behov for at menighetsrådene i Sandsvær får administrativ støtte til sitt arbeid på linje med hva menighetsrådet i Kongsberg og Jondalen har. Det vil kunne styrke menighetsrådets arbeid og samordningen med staben.

I samtalene vi har ført denne uka har vi sett at det innen både trosopplæring og diakoni kan være mye å hente på felles planlegging av ulike tiltak, selv om aktivitetene gjennomføres lokalt i de ulike kirkene. Uansett er det viktig å arbeide med å bedre kommunikasjonen mellom medarbeiderne og de ulike arbeidslagene i fellesrådsområdet.

OMSTILLING UNDER KORONA

Selv om koronasituasjonen har resultert i mange utfordringer, har den også stimulert masse kreativitet. Begge stabene tok utfordringen på strak arm og fant nye måter å være kirke på når pandemien tvang oss til omstilling. Dere sørget for å holde kirkene åpne så langt det var mulig. Dåpsgudstjenester ble prioritert, og i Sandsvær gjennomførte dere julegudstjenester for skolene i mindre grupper, pluss at dere inviterte skolene til julevandring på kirkegårdene med ulike poster. Og dere holdt godt besøkte drive-in-gudstjenester ved flere av kirkene.

I Kongsberg ble julaftensgudstjenestene erstattet av julevandring gjennom kirken med illustrasjon av juleevangeliet på ulike stasjoner, mens julegudstjenesten i Jondalen kirke ble gjennomført med påmelding. Skolegudstjenestene ble erstattet av digitale produksjoner. Mange fikk en bratt læringskurve både foran og bak kamera.

Jeg er svært imponert over hva dere fikk til i så måte. Opptak av gudstjenester, kulturkvelder, video-podkast og konserter holdt et høyt nivå. Det samme gjorde adventskalenderen og ikke minst det humoristiske kræsjskurset i kneling for konfirmantene, som fikk over 24 000 visninger på Facebook.

GUDSTJENESTELIVET

I Kongsberg som i landet for øvrig er både antall gudstjenester og antall gudstjenestedeltakere synkende, til tross for at kirken de siste ti årene har hatt en storstilt satsing på nettopp gudstjenesten. Tjenesten med ord og sakrament er kjernen i den kirkelige virksomheten og kan derfor ikke prioriteres ned, men vi må bruke ressursene klokt. I bygde-Norge fungerer den geografiske kirkestrukturen mange steder godt. Mange har tilhørighet til slekt og kirkebygg og kirkegård, som gjør at kirken er en naturlig del av livsløpet og av slektens historie. Gudstjenesten i Efteløt kirke forrige søndag var et eksempel på hvordan kirken fortsatt har sin naturlige plass i bygda, med medvirkning av barnekoret, blandakoret Kor-Int og ansatte og frivillige fra Sandsværmennighetene. Et glimt av det samme fikk jeg på kulturkvelden i Hedenstad torsdagskvelden.

Men det er tegn til at dette systemet slår sprekker i byene. Der brytes mønsteret opp. Innflyttere får ikke tilhørighet til kirken på det nye stedet, her samles ikke slekten, og venner og kolleger former mer av preferansene for hvilke verdier som leves ut.

Dette stiller kirken overfor nye utfordringer på kommunikasjon og tilpasning av det tilbudet vi gir, for at vi kan nå ut til ulike målgrupper med budskapet. I dag brukes de fleste av ressursene våre på de som søker kirkens tjenester og gudstjenestefelleskapet. Dette utgjør i underkant av 25 % av medlemmene. For at vi skal nå ut til de 75 % som ikke selv oppsøker kirken regelmessig, må vi både tenke og snakke og be sammen om å finne veier som fører fram.

Bispedømmet har nylig innledet en gjennomgang av de såkalte forordningene, det vil si hvor mange og hva slags gudstjenester det skal være i de ulike kirkene, med sikte på å legge til rette for et blomstrende gudstjenesteliv i kommende år. I Sandsvær har man en tid prøvd ut å ha gudstjenester også på ettermiddagstid, for å kunne utnytte ressursene bedre og tilrettelegge for at prester og andre kirkelige medarbeidere kan få sine helgefri. Dette har vært en prøveordning, men det ser ut til at tilbakemeldingene er såpass positive at det er naturlig å videreføre den.

Ifølge rapporten fra staben i Sandsvær er ikke oppslutningen om de regulære gudstjenestene så veldig høy, men kirken står likevel sterkt, noe som kommer særlig til uttrykk ved oppslutningen om gudstjenester og kirkelige handlinger ved årets høydepunkter og livets store overganger og begivenheter, i sorg og glede.

I Kongsberg er bildet et noe annet når det gjelder aktivitetsnivå og oppslutning. Det er til tider et veldig høyt trykk, og arbeidet i staben preges av at det er mange medarbeidere som vil mye. En av dere uttrykte noe sånt som at staben utenfra kan oppleves som et lokomotiv som kjører i høyt tempo. Jeg utfordrer dere på å sette av tid en gang staben er samlet til å snakke sammen om dette. Med et så høyt arbeidspress som det til tider er hos dere blir dere nokså sårbare hvis noen er borte på grunn av sykdom eller andre årsaker. Det kan være nødvendig å prioritere noe ned eller utsette noen satsinger til man vet at man har den nødvendige kapasitet til å gjennomføre dem.

Kongsberg kirke har gudstjenester de fleste søndager, og gudstjenestene tilrettelegges stort sett for dåp. Gjennom skoleåret holdes det familiegudstjeneste cirka én gang i måneden, og hver onsdag er det hverdagsmesse kl 11.30, med påfølgende kirkekaffe. Disse messene samler regelmessig en trofast skare på mellom 15 og 30 og er et viktig tilbud.

På familiegudstjenestene deltar Kongsberg kirkes barnekor, og på de fleste vanlige gudstjenester medvirker en forsangergruppe fra Kongsberg kantori eller vokalensemblen enFem.

Tensingkoret Sing It deltar på Tomasmesser og utvalgte andre gudstjenester.

I Jondalen holdes det 9 gudstjenester i året etter et fast årshjul, og så åpnes det for ekstraordinære gudstjenester ut over dette dersom noen ønsker dåp.

DÅP OG ANDRE KIRKELIGE HANDLINGER

Antallet dåp har vært synkende det siste tiåret, men det kan se ut til at nedgangen har flatet ut. Fjoråret var et år med særlig fokus på dåp, og i Kongsberg og Jondalen sokn tilbys nå såkalt dropin-dåp, for å senke terskelen ytterligere.

Også når det gjelder vigsel kan det se ut til at nedgangen har flatet ut, mens oppslutningen om kirkelig gravferd holder seg høyere enn landsgjennomsnittet. I 2019 ble 93 % av gravferdene i Kongsberg kommune holdt i kirkelig regi.

Oppslutningen om konfirmasjonen holder seg også godt. 82 % av de døpte 15-åringene i Kongsberg og Jondalen sokn valgte kirkelig konfirmasjon i 2019. Menigheten tilbyr nå en femdagers leir som en del av opplegget for konfirmantene, og dette har vist seg å være et populært tilbud. I år er det hele 170 ungdommer som følger konfirmantopplegget.

Det tverrfaglige samarbeidet i staben er blitt styrket gjennom koronatiden, og jeg håper at dere kan videreføre dette og unngå at trosopplæringen blir et anliggende bare for noen få spesialansatte.

TROSOPPLÆRING OG KIRKELIG UNDERVISNING

Kongsberg og Jondalen sokn har veldig mange trosopplæringstiltak og tilbud for de fleste aldersgrupper, men tiden etter konfirmasjonen er også her en kritisk utfordring. Det er flott med de fjorårskonfirmantene som går inn i ledertreningsopplegget og blir ungdomsledere på konfirmantleiren, men det er svært ønskelig å kunne ha flere tilbud for denne aldersgruppen.

På onsdag hadde vi en veldig interessant og nyttig samling hos Kirkens Bymisjon, der vi fikk presentert mange gode hjelpere og virksomheter som driver arbeid blant kommunens unge, med fokus på psykisk helse. Der ble det understreket at også i dette lokalsamfunnet sliter unge med ensomhet og manglende tilhørighet, slik Ungdata-undersøkelsene de siste årene har fortalt oss. Representanter fra Bymisjonen, Fontenehuset, Ung Kultur, Utekontakten og Ung Helse deltok, og jeg ser fram til å høre mer om samarbeidet med disse virksomhetene etter hvert. I den forbindelsen ville jeg ønsket meg en klar styrking av stillingsressursene til diakoni i Kongsberg. Mer om det siden.

Det er kritisk viktig for kirken at nye generasjoner får kunnskap om og kjennskap til kristen tro og liv. Kirkerådet har derfor nedsatt et utvalg for å gjennomgå hele trosopplæringen, både innhold og organisering. Utvalget leverer sin rapport innen 1. januar 2022, og den vil legge grunnlaget for det videre arbeidet med kristen opplæring av barn og unge. Et av spørsmålene kirken må svare på, er om trosopplæring skal forstås bredt eller smalt. Skal det være opplæring av barn i kristen tro eller omfatte alt barne- og ungdomsarbeid i menighetene?

Denne rapporten vil det være viktig å bruke aktivt når trosopplæringsplanene også i Kongsberg prosti skal revideres i nær framtid.

Besøkene på Kongsgårdmoen skole og Vestsiden ungdomsskole var svært oppløftende og interessante. Vi fikk interessante presentasjoner fra både elever, lærere og rektorer om skolemiljøet, de fantastiske flotte skolebyggene og de særlige utfordringene ved å være ung i Kongsberg i 2021. Jeg er veldig glad for å høre så positive meldinger både fra skolene og fra kirken om det flotte samarbeidsklimaet.

Den nye læreplanen, Kunnskapsløftet 2020, åpner for nye mulighetsrom der skolen kan benytte kirken og kirkens ansatte sin kompetanse ikke bare i KRLE, men også i andre av skolens fag. Kirken kan svare på

Kunnskapsløftets utfordring til skolene om å ta i bruk alternative læringsarenaer, bygge opp under elevenes undring og livsmestring, og styrke medborgerskap og kritisk tenkning.

Jeg utfordrer både skolene og menighetene i Kongsberg og Sandsvær til å utvide og formalisere samarbeidet i enda større grad fremover. Konkrete planer og målsettinger bør på plass, slik at samarbeidet kan fortsette ufortrødent selv om det skulle bli utskiftninger av bemanning i kirken eller på skolene.

Menighetene i Kongsberg og Sandsvær beskriver ganske ulike virkeligheter og rammevilkår, både i forhold til ansatteresurser, antall dømte medlemmer og oppslutning om trosopplæringstiltakene.

I Sandsvær er de i ferd med å bygge barne- og ungdomsarbeid opp igjen fra bunnen, etter at det har ligget nede en periode på grunn av vakanse. Det er blitt gjort mye godt utredningsarbeid i Sandsvær det siste året som danner en god grobunn. For eksempel er det interessant å utvikle videre lokalt samarbeid med eksisterende ungdomsklubb og annet foreningsliv. Den nybyggede «kirkelavvoen» gir også gode muligheter for lavterskeltilbud og samarbeid med lokalmiljøet.

Det er naturlig at det daglige barne- og ungdomsarbeidet skjer lokalt. Det er imidlertid ønske fra både Kongsberg og Sandsvær om å samarbeide om enkelte større arrangement og breddetiltak for barn og unge på tvers av menighetene. Dette blir satt på agendaen i forbindelse med at trosopplæringsplanene for Kongsberg prosti skal revideres og som også forutsetter en langsiktig planlegging på stabsnivå. Et visst samarbeid foregår allerede knyttet til Kirkerottenes opplegg for 5-åringer og 24-timersfestivalen i Skrimhallen på nyåret, som finner sted under overskriften Mer, men det er helt sikkert mulig å lykkes med flere felles tilbud og opplegg.

Etter pandemien er det viktig at kirken leter etter muligheter til å møte behovene for å gjenskape trygge møteplasser og gode fellesskap for barn og unge. Fellesskap der de kan få utvikle tilhørighet til kirken og leve og vokse i kristen tro. Kirkens barne- og ungdomsarbeid er viktig for at nye generasjoner skal vokse opp og tilhøre kirkens fellesskap, og det er også den viktigste arenaen for å rekruttere nye mennesker til tjeneste i kirken.

Det var en stor glede å møte knappe femti 11-åringer samlet til Lys Våken i Kongsberg kirke i går kveld. Flere av dem fikk oppleve å ha bispekorset om halsen, og de bombarderte biskopen med spennende spørsmål. Og attpåtil vedtok de at biskopen måtte ta i bruk bispestaven fra Zimbabwe i visitasgudstjenesten. Og jeg må bare kvittere og si at det er bare en glede!

DIAKONI

Det er sagt at diakoni er kirkens DNA. Tjenesten for vår neste er et helt sentralt uttrykk for kristen tro i praksis, og i møte med diakonale behov oppstår gode samskappingsarenaer med kommunene.

Dette fikk vi tydelig understreket i møtet vi hadde på sykehuset tirsdag med representanter fra både sykehuset og kommunen. Temaet var palliativ behandling, tverrfaglig team og omsorg ved livets slutt. Kapellan Christen Christensen har nå en 20 % stilling knyttet til sykehuset, og representantene fra både sykehuset og kommunen uttrykte stor tilfredshet med den jobben han gjør og betydningen dette har for å møte de åndelige og eksistensielle behovene hos disse pasientene.

Samarbeidet mellom kirken og kommunen om håndteringen av kriser i lokalsamfunnet fungerer godt, noe som ble tydelig avdekket i forbindelse med de tragiske drapene i oktober. Sokneprest Reidar Aasbø samarbeider tett med kommunens psykososiale kriseteam, og dette er en avgjørende forutsetning for det gode samarbeidet.

I flere samtaler denne uka har vi snakket om hvordan det kan la seg gjøre å tilrettelegge et enda bedre tilbud for unge voksne og studenter på Kongsberg. Kirkekontoret ligger jo strategisk plassert i Krona, bokstavelig talt vegg i vegg med studentene. Men det er behov for en mer målrettet satsing på fellesskapstilbud og oppfølging av studentene, helst i nært samarbeid med studentpresttjenesten ved Universitetet i Sørøst-Norge.

Også innen sorgarbeid finnes noe samarbeid mellom Kongsberg og Sandsvær. Det inviteres fra hele kommunen til sorggrupper, og det planlegges etter hvert en kransbindingskveld i forkant av Allehelgensdag, der det vil være gunstig å tenke felles planlegging og lokal gjennomføring. Det samme gjelder temakvelder om sorg.

Sorgarbeid var tema også i møtet med kommunens ledelse. Dette er et område hvor kirken sammen med humanitære organisasjoner og offentlige hjelpetjenester kan nå lenger ut og formidle hjelp til flere.

I et stort fellesrådsområde som Kongsberg er det absolutt behov for mer ressurser til diakoni. Midler som investeres i diakoni er særdeles vel anvendt, for det er dokumentert at hvert årsverk innen diakoni genererer flere årsverk med frivillighet. Derfor håper jeg inderlig at det gjennom samarbeid mellom kirke og kommune kan være mulig å øke opp de diakonale stillingsressursene i kommunen.

FRIVILLIGHET

Neste søndag, den 5. desember, finner den offisielle åpningen av Frivillighetens år sted, og både kronprinsen og flere statsråder er med i Oslo Rådhus når hele Norge inviteres til fest. Frivillighetens år 2022 skal feires av frivillige, medlemmer, organisasjoner, kommuner, næringsliv og alle andre, både nasjonalt og lokalt. Det blir utallige markeringer og arrangementer over hele landet gjennom hele året, og her vil kirken også kunne hente drahjelp til sitt arbeid for å motivere og rekruttere nye frivillige.

Frivillighet står høyt på dagsorden for både menighetsrådene og stabene i Kongsberg og Sandsvær, og jeg ønsker dere lykke til i bestrebelsene for å vitalisere frivilligheten. Det er allerede ganske så mange frivillige engasjert i menighetene og ikke minst ved Glogerfestspillene, men det er hele tiden behov for nye. Aldri har det vel vært flere spreke pensjonister enn nå, og mange av disse opplever det meningsfylt å kunne bidra med tid og krefter i oppgaver de mestrer og som er til nytte for kirken og dens medlemmer og brukere. Det er viktig å innhente gode erfaringer fra steder der man har lyktes med å tilrettelegge for frivilliges tjeneste.

Av Kirkens Bymisjon lærte jeg at en frivillig er en person som har flere eller større ressurser enn behov. Gjennom et livsløp vil det for oss alle variere i hvor stor grad vi gir eller mottar hjelp, og det er viktig å møte potensielle frivillige på en åpen og fordomsfri måte.

KULTUR

I det siste normalåret, som var 2019, ble det arrangert 50 konserter i Kongsberg kirke for over 15 000 publikummere. Kirken er en storslått ramme for konserter, og samtidig er det utfordringer knyttet til å ha arrangementer i denne historiske bygningen. Jeg vet at dere har jobbet mye med å finne den gode måten å kombinere vern og bruk på i et så unikt kirkebygg. Det krever tett samarbeid mellom alle interessenter og medvirkende og løpende utveksling av erfaringer.

Da jeg kom hit i forrige uke ble jeg møtt av nyheten om tildelingen av Kongsberg kommunes kulturpris til kantor Matthias Anger, og noe av begrunnelsen forstår jeg går på det visjonære og nyskapende i å bruke tradisjonelle arenaer på en ny måte.

Dere får til utrolig mye på denne fronten, og jeg har lest med stor interesse både årsmeldingene for menigheten og for Glogerakademiet og Glogerfestspillene. Dette flotte arbeidet har virkelig plassert

Kongsberg kirke på kulturkartet, og jeg ønsker dere lykke til med videre satsing i tråd med den nokså ferske kirkemusikalske planen.

Som nevnt er Kongsberg kirke en storslått ramme for konserter, og Glogerakademiet administrerer utleien av kirken til musikalske og kunstneriske formål, som en avdeling under menighetsrådet. Ifølge den kirkemusikalske planen leder kantorene Glogerakademiets virksomhet, som favner alt av kirkemusikalsk og kulturell virksomhet utenom festspillene. Daglig leder for Glogerfestspillene bistår kantorene i arbeidet, og programkomitéen er en ressursgruppe knyttet til konsertvirksomheten. Jeg er glad for at dere har kommet i mål med en avklaring av forholdet mellom kantorene og daglig leder i Glogerakademiet. Dette var helt nødvendig for å unngå ødende energilekkasje og slitasje på samarbeidet på kulturfronten.

Det er flott å se den store sjangerbredden som tas i bruk og de ulike instrumentene som får plass i gudstjenesten i Kongsberg, pluss de ulike kunstneriske uttrykkene som dans, poesi, visuell kunst, skuespill og så videre. På dette feltet viser dere vei og er til stor inspirasjon for andre menigheter i bispedømmet.

Det er også flott å se hvordan dere tenker integrasjon mellom det musikalske og kulturelle arbeidet og menighetens øvrige virksomhet. En av dere brukte begrepet «musikalsk diakoni», og det gir virkelig mening!

Jeg håper for øvrig inderlig at Vintersangfesten kan la seg gjennomføre etter planen denne gangen, etter at den måtte sløyfes forrige gang.

KONGSBERGGRUPPEN

Kongsberggruppen har nærmere 4000 ansatte på Kongsberg, og selv om ikke alle disse bor på Kongsberg er det ingen tvil om at Kongsberggruppen virksomhet direkte og indirekte angår en svært høy prosentandel av innbyggerne i kommunen. Derfor var det svært hyggelig og meningsfullt å kunne avlegge Arsenalet et besøk med omvisning og innføring i Kongsberggruppens arbeid. Vi ble svært godt mottatt, og vi fikk en svært interessant samtale om flere viktige temaer, som teknologiutvikling og etikk, våpenproduksjon og forsvarspolitik. Det er fascinerende å se hvor målrettet Kongsberggruppen satses på rekruttering og utdanning av egne medarbeidere, gjennom et utstrakt og strategisk samarbeid med bl.a. kommune og fylkeskommune om å styrke utdanningstilbudet innen yrkesfag.

Produksjon og eksport av forsvarsmateriell og etiske dilemmaer knyttet til dette stod på dagsorden under onsdagens kulturkveld i Kongsberg kirke. Et svært kompetent panel deltok, bestående av Nils-Ole Foshaug (Ap) fra Stortingets Utenriks- og forsvarskomite, seniorforsker Julie Wilhelmsen fra Norsk Utenrikspolitisk Institutt, professor i statsvitenskap Bernt Hagtvedt, teolog og tidligere prost Trond Bakkevig, og Even Aas, direktør for kommunikasjon, samfunnskontakt og bærekraft i Kongsberggruppen. Samtalen ble kyndig ledet av Ida Anna Haugen fra NRK.

HONNØR TIL LOKALKIRKEN

Jeg vil gjerne dele ut en symbolsk blomst for alt det viktige menighetsbyggende arbeidet og alle kompetente medarbeidere og folkevalgte som gjør kirken tilgjengelig og til stede for mennesker i Kongsberg og Sandsvær. Jeg er svært håpefull når jeg tenker på alle mulighetene som ligger foran kirken og når jeg ser det store behovet for tilhørighet, tro og fellesskap som finnes i vårt samfunn. Der tilbyr kirken trygge og inkluderende fellesskap, trøst og håp.

Kirken har fortsatt en stor betydning og stilling i by og bygd. Vi som arbeider og bidrar i kirken står sammen om å skape mer himmel på jord, og det gjør vi i tillit til at Gud kan bruke oss slik han ser det best.

Til slutt vil jeg oppsummere mine utfordringer i noen punkter.

UTFORDRINGER

- I tråd med den nasjonale **satsingen på dåp** vil jeg utfordre menighetene til å arbeide videre med tilrettelegging av informasjon og rutiner som kan bidra til at flere velger dåp.
- Fortsett satsingen på å gjøre **kirken synlig på nett**, og arbeid videre med bakgrunn i de gode erfaringene som er gjort i koronatiden.
- Bruk tid i stab og menighetsråd på å gjennomgå **FNs bærekraftsmål**. Den såkalte Bærekraftsboka kan være en god hjelp til å oppdage hvordan menighetens innsats kan målrettes i tråd med kommunens satsingsområder, og oppdage ubenyttede muligheter for samskaping.
- Ta en gjennomgang av behovene i organisasjonen og se på ansvarsfordeling, stillingsbeskrivelser, rutiner og kompetansebehov, med sikte på en **styrking av de administrative ressursene og en tydeliggjøring og styrking av personalledelsen** og tilrettelegging for et robust og godt arbeidsmiljø i stabene.
- Vurder om det er mulig å **samordne administrative oppgaver** mellom de to kirkekontorene, for å unngå unødvendig dobbeltarbeid.
- Se om det er mulig å finne en løsning slik **at menighetsrådene i Sandsvær får administrativ støtte** til sitt arbeid på linje med hva menighetsrådet i Kongsberg og Jondalen har.
- Sats mer på **felles planlegging** av ulike tiltak, selv om aktivitetene gjennomføres lokalt i de ulike kirkene.
- Jeg minner om behovet for å **revidere trosopplæringsplanene** og ber dere holde tett kontakt med undervisningsrådgiver Mari Braut på bispedømmekontoret underveis.
- Jeg utfordrer **skolene og menighetene** i Kongsberg og Sandsvær til å utvide og formalisere samarbeidet i enda større grad fremover, og få på plass konkrete planer og målsettinger for samarbeidet.
- Se om det er mulig å finne veier til å **styrke arbeidet rettet mot studenter og unge voksne**, gjerne i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge.
- Let etter muligheter for å **styrke de diakonale stillingsressursene** i kommunen, gjennom et samarbeid mellom kirke og kommune.
- Utnytt **Frivillighetens år 2022** til en gjennomtenkning og satsing på frivilligheten i menighetene.

TAKK

Til slutt vil jeg igjen takke hjertelig for gode visitasdager, for et flott visitasprogram og alle gode opplevelser underveis. Takk for den store innsatsen dere alle gjør i menighet og lokalsamfunn. Takk til alle som har bidratt administrativt og praktisk, kunstnerisk og musikalsk, og på andre måter.

Jeg reiser fra Kongsberg med gode minner og mange flotte inntrykk, og med stor tro på kirkens viktige plass og oppgave også i kommende år.

Tunsberg bispestol, 28. november 2021

Jan Otto Myrseth